

Waren bezittingen van Oostenrijkers 'vijandelijk bezit'? Het Beheersinstituut zei aanvankelijk 'ja' en als gevolg daarvan werden de vermogens van o.m. tien Oostenrijkse firma's die werkzaam waren geweest op het gebied van de aardolieproducten, geconfisqueerd. De firma's gingen tegen die beslissing in beroep, stellend dat Oostenrijkers evenmin als Luxemburgers, Elzassers en in West-Polen wonende Polen (West-Polen was in '39, de Elzas in '40, Luxemburg in '42 door Duitsland geannexeerd) als 'vijandelijke onderdanen' beschouwd mochten worden. Terzake oordeelde in april '46 een van de Amsterdamse Kamers van de Afdeling Rechtspraak,

'dat zeer wel de stelling te handhaven is dat Luxemburgers, Polen en Elzassers nimmer onderdanen van Duitsland zijn geweest, doch dat hetzelfde geenszins geldt ten aanzien van Oostenrijk, waar grote volksgroepen sedert jaren naar *Anschluss* met Duitsland streefden en tenslotte hun wil onder krachtdadige medewerking van Duitsland hebben doorgezet met als gevolg een aaneensluiting welke reeds voor het begin van de [Tweede] Wereldoorlog door ons land *de jure* was erkend.'¹

Beroep afgewezen – enkele jaren later evenwel, in '52, was het de regering die het Beheersinstituut noopte, de tegengestelde koers te varen.

Dan waren er de vele gedingen waarin Duitse boeren die landerijen bezaten welke in de provincies Groningen, Drente en Overijssel vlak ten westen van de Nederlandse grens lagen, om teruggave van hun bezit vroegen. De bijzondere positie van die z.g. grensboeren was in 1824 bij een tussen Nederland en de staat Hannover gesloten tractaat erkend en op dat tractaat deden die boeren een beroep. Al die beroepen werden afgewezen, tenzij de betrokkenen konden aantonen dat zij zich tijdens de oorlog verdienstelijk hadden gemaakt voor de Nederlandse of de Geallieerde zaak.

Aan hoevele Duitsers of Duitse ondernemingen de *no-enemy*-verklaring door het Beheersinstituut *c.q.* door de Afdeling Rechtspraak is geweigerd, weten wij niet, evenmin aan hoevele zij is afgegeven. Wij hebben slechts één vast gegeven: dat, zoals al vermeld, de liquidatie van de Duitse vermogens voor de Staat der Nederlanden bijna f 750 mln heeft opgeleverd.

De in hun vermogen benadeelde Duitsers (voor de in Indië benadeelde gold hetzelfde) hebben, voorzover zij in de Bondsrepubliek Duitsland

¹ Uitspraak d.d. 16 april 1946, a.v., I, p. 385.